

Cultivar Release

رصد، رقم جدید گندم نان زمستانه برای مناطق سرد و سرد معتدل دیم ایران

Rasad, A New Winter Bread Wheat Cultivar for Cold and Mild-Cold

پدیدآورندگان: مظفر روستائی، داود صادق‌زاده اهری، مقصود حسن پور حسنی، اسماعیل زاد حسن، رضا حق پرست، مصطفی آقائی سربرزه، کورش نادر محمودی، ابراهیم روحی، ملک مسعود احمدی، ایرج اسکندری، ولی فیضی اصل، غلامرضا ولیزاده، بهمن عبدالرحمانی، کاظم سلیمانی، هوشنگ پاشاپور، محمدمهدی پورسیاه‌بیدی، میرسعید عابدی اسکوئی و غلامرضا عابدی اصل

تاریخ دریافت: ۱۳۸۹/۳/۱۷ تاریخ پذیرش: ۱۳۸۹/۴/۳۱

۲۶۹۰، ۲۵۳۸ و ۲۵۷۶ کیلوگرم در هکتار بود (Anonymous, 1996-2008) که اختلاف بین آن‌ها از نظر آماری معنی‌دار نبوده ولی این لاین به علت داشتن وزن هزار دانه بالا، پایداری عملکرد و درصد پروتئین بالا (جدول ۱) برای معرفی انتخاب شد. لاین جدید در مقایسه با رقم آذر ۲، متوسط رس و به علت دارا بودن پوشش مومی جزو ژنوتیپ‌های مقاوم به خشکی محسوب می‌شود.

در آزمایش‌های سازگاری و پایداری عملکرد که با تعداد ۱۶ رقم و لاین گندم در هشت ایستگاه تحقیقاتی سردسیر دیم (۱۳۷۸-۱۳۸۱) انجام شد، میانگین عملکرد دانه لاین جدید و ارقام شاهد سرداری و آذر ۲ در مراغه به ترتیب ۲۸۵۱، ۲۶۵۳ و ۲۵۹۲ کیلوگرم در هکتار و در اردبیل ۲۱۳۰، ۱۷۶۵ و ۱۸۱۶

در سال زراعی ۶۸-۱۳۶۷ بین گندم سرداری (Sefid) با لاین خارجی 15 Fenkang در بخش تحقیقات غلات موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر در کرج تلاقی انجام شد و به علت وجود ویژگی‌های زراعی مناسب در F1، ارزیابی نسل‌های درحال تفکیک آن در ایستگاه تحقیقات دیم مراغه انجام شد و لاین خالص شده با نام Sefid × 15 Fenkang پس از بررسی در آزمایش‌های مقدماتی و مقایسه عملکرد (BWYT-A) ایستگاه تحقیقات دیم مراغه، با توجه به عملکرد بالا و ویژگی‌های زراعی مناسب دیگر برای آزمایش‌های مقایسه عملکرد پیشرفته دیم ایستگاه‌های تحقیقاتی مناطق سردسیر و معتدل سرد انتخاب شد. در این آزمایش‌ها میانگین عملکرد این لاین و ارقام شاهد سرداری و آذر ۲ در مراغه به ترتیب

نویسنده مسئول: roustaii@yahoo.com

جدول ۱- میانگین عملکرد دانه و صفات زراعی لاین گندم Fenkang 15/ Sefid (رقم رصد) و ارقام شاهد در ایستگاه تحقیقات دیم مراغه (۸۳-۱۳۷۵)

Table 1. Mean grain yield and agronomic traits of wheat line Fenkang 15/ Sefid (cv.Rasad) and check cultivars in Maragheh Dryland Research Station (1996-2004)

Cultivar	DHE	DMA	PLH	TKW	GY	%CH	Pr%
Fenkang15/Sefid (cv. Rasad)	206	240	78	39	2690	105	12.2
Sardari(Check)	204	238	71	37	2538	98	11.0
Azar 2(Check)	199	234	82	36	2576	100	11.0

DHE:Days to Heading; DMA: Days to Maturity; PLH = Plant Height (cm); TKW = 1000 Kernel Weight(g); %CH= % Check; GY: Grain Yield(kgh⁻¹); Pr%: Protein%.

۱۲/۵-۱۰ درصد و با کیفیت نانویی خوب است (Anonymous, 1996-2008).

این لاین نسبت به بیماری زنگ زرد در مزارع آزمایشی و در شرایط آلودگی مصنوعی حساس ارزیابی شده است، هر چند که در مرحله گیاهچه‌ای در گلخانه نسبت به بعضی نژادهای عامل این بیماری مقاومت نشان می‌دهد. در مزارع کشاورزان در سال‌هایی که شرایط جوی برای اپیدمی زنگ زرد فراهم بوده، شدت آلودگی این لاین نسبت به رقم سرداری کمتر ارزیابی شده است.

گزارش معرفی این لاین در کمیته فنی موسسه تحقیقات کشاورزی دیم بررسی و بعد از تصویب در شورای عالی تحقیقات کشاورزی، طی نامه شماره ۶۱۸۸/۲۲۲ مورخ ۱۳۸۶/۲/۴ مقام عالی وزارت جهاد کشاورزی به عنوان رقم جدید گندم نان برای کاشت در مزارع دیم مناطق سرد با نام رصد معرفی شد.

کیلوگرم در هکتار بود. میانگین عملکرد دانه لاین جدید و ارقام آذر ۲ و سرداری در ایستگاه تحقیقات دیم شیروان و چرداول ایلام (۸۸-۱۳۸۰) نیز به ترتیب ۳۹۳۸، ۴۰۴۷ و ۳۰۶۲ کیلوگرم در هکتار بود که عملکرد آن با رقم آذر ۲ اختلاف معنی داری نداشت ولی به طور معنی داری (۲۹ درصد بیشتر) بیشتر از رقم سرداری بود. در آزمایش تحقیقی- تطبیقی در منطقه اردبیل این لاین با تولید ۳۵۷۰ کیلوگرم عملکرد دانه در هکتار نسبت به رقم شاهد سیلان با ۱۴۰۵ کیلوگرم در هکتار حدود ۱۵۴ درصد برتری عملکرد داشت. این لاین دارای تیپ زمستانه، نیمه زودرس، مقاوم به ورس، مقاوم به خشکی و سرما (Mahfoozi and Roustaii, 2000)، ارتفاع آن ۸۲ سانتی‌متر با طول کلئوپتیل زیاد و وزن هزاردانه آن ۳۸ گرم است. رنگ دانه آن قرمز تیره و دانه آن کشیده است، پروتئین دانه آن

References

- Anonymous, 1996-2008.** Wheat Breeding Annual Reports, Cereal Research Department, Dryland Agricultural Research Institute, Maragheh, Iran (in Farsi).
- Mahfoozi, S., and Roustaii, M. 2003.** Study on cold tolerance in bread wheat, durum wheat and barley cultivars and advanced lines. Final Project Report, Cereal Research Department, Dryland Agricultural Research Institute, Maragheh, Iran (in Farsi).

آدرس: موسسه تحقیقات کشاورزی دیم، صندوق پستی ۱۱۹، مراغه

